

Sprawozdanie z innowacji pedagogicznej

Tytuł innowacji: *Harcyfikacja na lekcjach języka polskiego*

Autor: Adam Wąsowski, nauczyciel języka polskiego

Osoby prowadzące innowację: Adam Wąsowski, nauczyciel języka polskiego

Rodzaj innowacji: Innowacja dydaktyczno-metodyczna

Czas realizacji innowacji: rok szkolny 2025/2026

Głównym założeniem innowacji było wprowadzenie do procesu nauczania języka polskiego sprawdzonych mechanizmów metodyki harcerskiej, adaptowanych do warunków szkolnych i specyfiki przedmiotu polonistycznego. Uczniowie mieli możliwość doświadczenia trzech kluczowych elementów tej metodyki: pracy w małych grupach wzorowanych na harcerskich zastępach, systemu odznak sprawności polonistycznej oraz poziomów WUP (Wiedza-Umiejętności-Postawy) wzorowanych na stopniach harcerskich.

Zgodnie z pierwotnym założeniem uczniowie mieli pracować w stałych, 4-6-osobowych grupach zadaniowych posiadających własną nazwę i symbol oraz wyznaczonego lidera, realizujących wspólne projekty i zadania lecyjne. Uczniowie mieli również samodzielnie i aktywnie dążyć do zdobywania odznak sprawności polonistycznej (takich jak Mistrz Ortografii, Entuzjasta Gramatyki, Epistolograf, Młody Dziennikarz, Krytyk Literacki czy Mistrz Retoryki) oraz kolejnych poziomów WUP, wykonując w tym celu określone zadania i karty realizacji poziomów. Formą pracy było tworzenie projektów grupowych, wykonywanie zadań grupami zadaniowymi realizującymi cele odznak oraz prowadzenie portfolio osobistego dokumentującego postępy w zdobywaniu odznak i awansowaniu na kolejne poziomy.

W trakcie realizacji innowacji przeprowadzono bieżącą obserwację i monitorowanie postępów uczniów, na podstawie których sformułowano poniższe wnioski i wypracowano modyfikacje przyjętych rozwiązań.

Wnioski:

- praca w pełnych, 4-6-osobowych grupach zadaniowych okazała się dla uczniów klasy IV zbyt trudna organizacyjnie i społecznie – uczniowie na tym etapie rozwoju nie byli jeszcze gotowi na tak złożoną dynamikę współpracy i podział ról w liczniejszym zespole,
- w związku z powyższym wypracowano wniosek, że system pracy grupowej należy wprowadzać stopniowo: w klasie IV rozpoczynać od pracy w parach, a dopiero w kolejnych klasach, wraz ze wzrostem dojrzałości społecznej uczniów, stopniowo zwiększać liczebność grup aż do docelowych zastępów,
- system odznak sprawności polonistycznej i poziomów WUP w formie wymagającej od ucznia aktywnego, samodzielnego dążenia do ich zdobycia nie sprawdził się w praktyce – zainteresowanie tematem w ciągu roku okazało się niewielkie, a uczniowie wykazywali niską motywację do podejmowania dodatkowego, samodzielnego wysiłku poza bieżącą pracą lekcyjną,
- zaobserwowano, że przyczyną niskiej realizacji odznak nie był brak umiejętności, lecz brak chęci do świadomego, celowego działania w kierunku ich zdobycia (uczniowie spełniali wymagania odznak "przy okazji" zwykłej pracy na lekcji, nie podejmując jednak samodzielnych starań o ich formalne zdobycie),
- na tej podstawie wypracowano wniosek, że system odznak i poziomów WUP należy przeorganizować z modelu aktywnego na model pasywny – uczeń nie powinien musieć świadomie zabiegać o odznakę, lecz "odblokowywać" ją niejako mimochodem, poprzez codzienną pracę na lekcji, zaś nauczyciel na bieżąco monitoruje spełnienie wymagań i wręcza odznakę w momencie ich zrealizowania, podobnie jak działają osiągnięcia w grach komputerowych, przyznawane dopiero po wykonaniu określonych czynności, często bez wcześniejszej wiedzy o ich istnieniu,
- praca z portfolio uczniowskim, mimo trudności z aktywnym zdobywaniem odznak, okazała się wartościowym narzędziem dokumentowania i wizualizacji postępów ucznia.

Uczeń:

- zmierzył się z pracą w pełnej grupie zadaniowej i pokazał, że na etapie klasy IV taka forma współpracy jest dla niego zbyt wymagająca organizacyjnie i społecznie,

- pracując najpierw w mniejszym składzie osobowym, mógłby łatwiej wypracować podstawowe zasady współdziałania i współodpowiedzialności, zanim zmierzy się z bardziej złożoną dynamiką pełnego zastępu,
- wykonywał zadania i spełniał wymagania odznak sprawności polonistycznej niejako "przy okazji" bieżącej pracy lekcyjnej, nie wykazując jednak samodzielnej inicjatywy i chęci do świadomego, celowego zdobywania odznak,
- ujawnił niską motywację do podejmowania dodatkowego, samodzielnego wysiłku wykraczającego poza bieżące zadania lekcyjne,
- odniósłby większą korzyść z modelu, w którym odznaka jest przyznawana przez nauczyciela automatycznie po spełnieniu wymagań, bez konieczności samodzielnego zabiegania o nią – podobnie jak nieoczekiwane osiągnięcie w grze komputerowej,
- prowadził portfolio osobiste, które mimo trudności z aktywnym zdobywaniem odznak, dobrze dokumentowało jego rzeczywiste postępy w nauce.